

THEOREMATA.

A id quod est per accidens, ut idem sit, qd id quod est secundum naturam, opponitur ad id quod non secundum naturam, sic per se, & non per accidentem, aut sic per se distinguitur contra id quod est cum aliis conditionibus, ut idem sit per se, & solitarie, sic motus, & lumen, non per se calefaciunt, quia motus per se, id est solitarie, & absolute, non calefacit, sed cum illis conditionibus, uidelicet, ut sit velox, & in magno modo, & similiter lumen per se, id est absolute non calefacit, sed inquantu[m] reficitur. Sicut vero per se sit idem, sic secundum naturalem proprietatem, quae tamen ad hoc, ut existat in actu, res quietis certas dispositions, sic lumen, & motus, apta sunt calefacere. Albertus tamen in .2. Celi. trac. 3. ca. 3. habet qd lu-

Dubium. men non essentialiter productur calor. } Sed remanet una difficultas, n[on] si corpora celestia calefaciunt mediante lumen, & motu. Propinquitas autem, motu coeli largiturgit caliditatem, & remotio frigidaerit, ut exhibet Cōmē in .2. Celi & mūdi. in cō. .4. propter quid, ergo corpora propinquiora coeli, non ita caleficiunt ex lumine, sicut caleficiunt motu?

Solutio. Nisi est, quia cœlum per se motu est causa caloris per attritionem, sicut dicit Aris. in .2. Celi & mū. tex. cō. .4. & in .1. Meteo. lumen autem non calefacit, nisi inquantu[m] reficitur, talis autem reflexio in partibus superioribus, est magis dispersa, quam in partibus inferioribus, & difficitur. & ita differenter motus, & lumen sunt causa caloris, n[on] que calefient ex motu, quāto sunt cœlo, propinquiora, tanto sunt calidiora, unde ignis est calidior aere, & aeris superius pars, est calidior reliquias, sed quā ex lumine coeli incalcentur, quanto magis sunt difficiuntia a cœlo, tanto magis caleficiunt.

Prop. 46.

Possibile ex se, non potest ab alio perpetuari.

V E R A est propositione, ut glossat Cōmē, in .2. Prīma phia in substantiis, sed fallit in accidentibus, ut patet in cō. .4. Infinita enim est in promptu, ut alia serit de motu coeli, qui ex se possibilis est non esse, cum habeat contrariantem quietem, & tamen perpetuat alia intelligentiam, unde .9. Meta. tex. cō. .7. scribitur non est timendum cœlum quiescere. Sed et infinita maxima contra Cōmē, quia Aris. in .1. Celi & mūdi, in text. cō. .10. probat qd nullum aternum est corruptibile, quia posito in esse, quod non sit, est positio falsa possibilis, sed ex falso possibili non sequitur falsum impossibile, si igitur eternus qd non sit, sequitur qd simul sit, & non sit, sed hoc est impossibile simili cetero, quia implicat contradictionem, ergo non sequitur expostionis illius possibilis, de messe, quia illa erat falsa possibilis, sed ex falso possibili, non sequitur falsum impossibile, ut demonstratur est in .2. Priori, ergo illud impossibile, sequitur ex hypothesi data, quā erat, qd aliquid aternum sit continuo manifestu[m] est autē, qd consimilis ratio retorqueri potest contra Auer. afferente motu coeli esse de fato aternū, cum tamen de possibili, posit non esse, quia positio illo in esse quod non sit, sequitur qd simul sit, & non sit, & illa positio est falsa possibilis, ut patet. & ideo nonnulli uniuersitatis te[n]tnerunt forte ista ratione moti, tam in substantiis, qd etiam in accidentibus, locu[m] habere possit p[ro]ponē. Nos autem in via eius, damus rationem diuersitatis, quare potius sit proprius ista uera in substantiis, nō autem in accidentibus, n[on] si qua substantia ex se, esset ens, possibile hoc haberet ratione principii intrinseci, quod est materia. Nam .7. Meta. tex. .2. & .3. materia est per qd res potest esse, & non esse, talis autē potencia pasuia, necesse est qd in natura correspōdeat potencia activa, n[on] ut inquit Aris. in .3. de Aia. tex. cō. .7. In oī natura in qua est dare principiū, quod est omnia fieri, est dare etiā principiū, quod est omnia facere, sic enim p[ro]bat necessario intelligētiū agente, unde Cōmē ex hoc fundamento dixit in .2. Prīma phia. cō. .8. qd oī forma sunt in potestate pasuia, prima materia, & sunt in actu in primo motore, quia sunt in potentia activa eius, unde .9. Prīma phia. tex. cō. .2. Potentia pasuia diffinitor per actiū, & ideo si aliqua substantia haberet potentiam ad non esse, si illa potentia non deduceretur ad actu[m], tunc frustra esset illa potentia ibi, ut pulchre dedit Cōmē, .1. Celi. in com. .20. inquit enim qd est forma in materia fine contrario, tunc natura octio-

ageret, cu[m] ista materia non sit in ea aliqua potētia omnib[us]. D
in materia enim nō est potentia nisi apud separationem eius, à forma. Si igitur substantia materiæ est in potentia, & fuerit aliqua materia, cuius potentia nunquam exit ad actu[m], ista potentia est octiofa, & superficia, & si nō est generatio, & corruptione, non faciet operari istius uitritus. Potentia, operatio enim istius potētiae quā est ex ea, similis ei quā est absconditio ex acuminis gladii, est generatio, & corruptione. Si ergo ista potētia est sine generatione, & corruptione, cōtinuet, ut aliquod ens est sine actione, ppter quā fuit ens, qd ideo est impossibile, potētia enim passiva primæ materiæ, est contradictionis, quia per illa res potest esse, & non esse, indifferenter, & tale confeſſione cōsequitur contrarietas, ut dicit Aris. in lib. de Longitudine, & breuitate uiræ, & ut inquit Cōmē in lib. de Substantia. or. ca. i. declarat est, qd causa corruptionis entium, & factioris eorū, est contrarietas existens in suis formis, & cōcubitu[m], qd nullā habet propriā formā, sed est in potestate recipiens numerū secundū formas diversas numero, & que sunt secundū magis, & minus possibilias igitur in substantiis cōpositis est ex necessitate h[ab]et, ut dicit Cōmē, in prologo suo super lib. Phys. de Morte, & corruptione, & talis impediri non potest, ppter predictam causam. Motus autē coeli, qui sit accidens successui, nō habet principiū intrinseci pasuia, per quod possit non esse, quia accidentia sunt formas simplices, & nō habent materialia ex qua cōstant, sed solū habent materialia in qua, id est ipsum subiectum, sed possibilias ipsius motus, est ex extrinsecis, quia habet contrariantur ipsam quietem, quia motui inquantu[m] motus, contrariantur quietes, & ideo quia motus qui sit accidens successui, totū suū esse dependet ab ipso motore, & quia motor est intelligentia, quia inuariabiliter, & sempiterne mouet, ideo motu largit ipsa intelligentia, permanentiam. Ad argumentum igitur adductū, do rationem diuersitatis, nā Aris. ibi arguit contra Plato, de mūdo quē dicebat genitum fuisse, sed afterebat ipsum nō esse corruptibile, & in Timotheo, aliquod corruptibile de se posse ab alio ppetuari, in illa autoritate que pasum allegari solet, Dicit deo[r]i, quoniam opifex pater, quā ego &c. & ita dico qd ratio Aris. contra Platōnem, i. Celi est de substantia, unde si aliqua substantia æterna est, potens nō esse, ista potentia est per principiū intrinseci pasuia, & si ponatur in effe, effo qd positio sit falsa, est tamen possibilis, & ex falso possibili nō debet sequi falsum impossibile, scilicet sequitur in casu, sed de motu secus est, nam motus formaliter ex se, nō est necesse esse, ut sequatur ex hoc ipsum de se tempore esse, sed fia necessitas est alius de se, ex extrinsecis motor, & ideo ex illa pōne nō sequitur, ut id esse simul sit, & nō sit, si substantia autem aliqua æterna esset, hoc nō esset, n[on] ppter carētiā materialia, & ideo illa simpliciter esset, & formaliter ens necessariū, & si esset corruptibile sequeretur, qd haberet in se materialia, & ita ex illo posito in effe, sequitur, ut id simul sit, & nō sit. Et considerat, quia enī simpliciter necessariū, nullū est incōpossible simpliciter, motus autē coeli, nō est ens simpli necessariū, & ideo ex sui rōne, non qd tēpore est, & ppter hoc, si ponatur ipsum qd non est, nō sequitur qd simul esset, & nō esset. Si autē aliqua substantia æterna, corripi posset ex parte, quia esset æterna, temp[er]e esset, quia talis æternitas, est ex rōne sui per caretiam principiū potentialis, & ex parte quia corruptibili ponitur, & illa potētia ponitur in effe, nō est, sed temp[er]e erat, tamen erat æterna. & ita bene (ut uides) sequitur qd id simul sit, & nō sit ad hoc, & gratia materialia, in qua adducitur rōne. Sed h[ab]et etiā adua replica, quia Auer. in .2. ca. de Substantia or. uult qd cœlu quā ad modū necessariū dep̄det ab ipsa intelligentia quantū ad motū, ita etiā dep̄det quantum ad substantiam, inquit enim & debes ferre, qd iftud corpus coeleste nō indiget uitritus mouēt in loco semp[er] tantū, sed larigente uitrite in se, & in sua substantia, permanentiā æternā, qm & si sit simplex, nō habet in se potētia ad corruptionē, tamen est finita, actionis necessario, quia est finitū dimensio[n]ū, & terminatiū, à superficie cōtinente ipsum, & omne[t]ale, cū intellectus posuerit ipsum existēs per se, absp[ec]tū & aliud largiatur ipsi permanentiam, & æternitatē, necesse est,

Theorema.

ardua re-plica.

F

Sol. forma-liter.

F

C